

A hunt for Caucasian goats

Дзæбидырдуан

zæbidərzwan

Охота на туров

Zhenya

Женя

1.1	Гъер	дзæбидыртæ	та	афтæ	сты	æмæ	тынг	тынг	зонджын
	гъер	дзæбидыр -т -æ	=та	афтæ	сты	æмæ	тынг	тынг	зонджын
	сейчас	тур PL NOM	=же	так	быть.PRS.3PL	и	очень	очень	умный
	ысты	уыдон		дæр					
	ысты	уыдон		=дæр					
	быть.PRS.3PL	DemDist.PL.NOM		=PTCL					

Вот туры такие были, очень очень умные они тоже.

1.2	Гъер	заграницæйæ	дæр	æрцæуынц	æмæ	уыдон	дæр	
	гъер	заграницæ -йæ	=дæр	æр- цæу -ынц	æмæ	уыдон	=дæр	
	сейчас	граница ABL	=PTCL	PV идти PRS.3PL	и	DemDist.PL.NOM	=PTCL	
	æмæ	гъер	адæймаджы	тæф	куы	бамбарой	уæд	алидзынц
	æмæ	гъер	адæймадж -ы	тæф	куы	ба- мбар -ой	уæд	а- лидз -ынц
	и	сейчас	человек GEN	запах	если	PV звать SBJV.3PL	тогда	PV бежать PRS.3PL

Из границы тоже приезжают и они (охотники) тоже и ну, когда они (туры) запах человека почувствуют, они убегают.

1.3	Сæ	разы	дард	ранæй	дæр	тамако	ма
	сæ=	раз -ы	дард	ран -æй	=дæр	тамако	ма
	POSS.3PL=	перед INESS	далекий	место ABL	=PTCL	табак	NEG
	бадым	арахъ	дæр	ма	бануаз	кæннодæ	дæ
	ба- дым	-*0	арахъ	=дæр	ма ба- нуаз -*0	кæннодæ	=дæ
	PV курить	IMP.2SG	самогон	=PTCL	NEG PV пить	IMP.2SG	иначе =2SG.ENCL.GEN
	сразæм	базондысты	æмæ	гъод	алидзынц		
	сразæм	ба- зон -дзысты	æмæ	гъод	а- лидз -ынц		
		PV звать	FUT.3PL	и	тогда	PV бежать	PRS.3PL

Около них нельзя курить и пить, иначе сразу узнают тебя и убегают.

1.4	Фæлæ	сæм	афтæ	куы	ацæуай	æмæ	сыл	
	фæлæ	=сæм	афтæ	куы	а- цæу -ай	æмæ	=сыл	
	но	=3PL.ENCL.ALL	так	если	PV идти SBJV.2SG	и	=3PL.ENCL.SUPER	
	æууæнкæй	куы	рацæуай	гъе	уæд	кæм	фæхизынц	гъе
	æууæнк	-æй	куы	ра- цæу -ай	гъе	уæд	кæм фæ- хиз -ынц	гъе
	доверие	ABL	если	PV идти SBJV.2SG	ну	тогда	где	PV пасти/съ PRS.3PL
	уым	сæ	дард	гъе	заграницæйæ	иу	куы	
	уым	сæ=	дард	гъе	заграницæ -йæ	=иу	куы	
	DemDist.IN	POSS.3PL=	далекий	ну	граница ABL	=ITER	если	
	æрбацыдысты	уæд	мах	лæг	йæд	уыдис		
	æрба- цыд -ысты	уæд	мах	лæг	йæд	уыд -ис		
	PV идти	PST.INTR.3PL	тогда	мы.GEN	человек	тогда	быть	PST.INTR.3SG

охотсоюзы куыста
 охотсоюз -ы куыст -а
 охотсоюз INESS работать PST.TR.3SG

И если вот к ним подойти и войти к ним в доверие, тогда там, где они пасутся, то там их... (?) из заграницы когда приезжали, мой муж этим был, в охотсоюзе работал.

1.5 **Æмæ иу куы æрбацыдысты заграницæйæ уæд**
 æмæ =иу куы æрба- цыд -ысты заграницæ -йæ уæд
 и =ITER если PV идти PST.INTR.3PL заграница ABL тогда
сыл , **гъер уыдон цы амардтаиккой**
 =сыл , гъер уыдон цы а- мард -т -аиккой
 =3PL.ENCL.SUPER сейчас DemDist.PL.NOM что PV убивать TR CNTRF.3PL

ай та знаменитый охотник уыдис , **Митя Куыдзиаты**
 ай =та знаменитый охотник уыд -ис Митя Куыдзиат
 DemProx.NOM =же быть PST.INTR.3SG Митя Кудзиевы
 И когда приезжали из заграницы..., ну кого бы они могли убить? Он же был знаменитым охотником, Митя Кузиаты.

1.6 **Гъемæ иу загъта ныртæккæ уæм сæ æз**
 гъемæ =иу загът -а ныртæккæ =уæм =сæ æз
 ну.и =ITER сказать PST.TR.3SG сейчас =2PL.ENCL.ALL =3PL.ENCL.GEN я

ыстæрдзынæн æмæ иу фехсут загъгæ æмæ дыууæ
 ыс- тæр -дзынæн æмæ =иу фехс -ут загъг -гæ æмæ дыууæ
 PV гнать FUT.1SG и =ITER PV стрелять IMP.2PL сказать CONV и два

сыкъайæн лæвæрдтой æртæ килограммы сыгъзæрин
 сыкъа -йæн лæвæрд -т -ой æртæ килограмм -ы сыгъзæрин
 рог DAT давать TR PST.TR.3PL три килограмм GEN золото
 И вот он им говорил, сейчас я их подгоню и тогда стреляйте и за два рога они давали 3 килограмма золота.

1.7 **йæ дзидза та йын турбазæмæ сдавæт**
 йæ= дзидза =та =йын турбазæ -мæ сдавæт
 POSS.3SG= мясо =же =3SG.ENCL.DAT турбаза ALL
кодтой æмæ уый дæр первый сортыл нымад
 код -т -ой æмæ уый =дæр первый сорт -ыл нымад
 делать TR PST.TR.3PL и DemDist.NOM =PTCL первый сорт SUPER счет
уыдис
 уыд -ис
 быть PST.INTR.3SG

Мясо на турбазу сдавали, его тоже за первый сорт считали.

1.8 **Æмæ тынг бирæ приход кодта Митя Куыдзиатæй**
 æмæ тынг бирæ приход код -т -а Митя -æй
 и очень много прибыль делать TR PST.TR.3SG Митя Кудзиевы ABL
 Была большая прибыль от Мити Кузиаты.

1.9 **Гъемæ иу сын æз дам уым сæ**
 гъемæ =иу =сын æз =дам уым =сæ
 ну.и =ITER =3PL.ENCL.DAT я =мол DemDist.IN =3PL.ENCL.GEN
батæрдзынæн æмæ уыдон гъер цас зыдтой
 ба- тæр -дзынæн æмæ уыдон гъер цас зыд -т -ой
 PV гнать FUT.1SG и DemDist.PL.NOM сейчас сколько знать TR PST.TR.3PL

марынтæ **йæдтæ**
 мар -ын -т -æ йæд -т -æ
 убивать INF PL NOM тогда PL NOM

И он говорил «я пригоню вам туров», а сколько они знали о том, как убивать?

1.10 **Ам** **дæм** **йæд** **куыннæ** **уа** ... **æдзух** **куыннæ**
 ам =дæм йæд куыннæ уа æдзух куыннæ
 DemProx.IN =2SG.ENCL.ALL тогда как.не быть.SBJV.3SG постоянно как.не

цæуай **цуаны** **уæд** **ам** **чи** **цæры** **уыдон**
 цæу -ай цуан -ы уæд ам чи цæр -ы уыдон
 ийти SBJV.2SG охота INESS тогда DemProx.IN кто жить PRS.3SG DemDist.PL.NOM

дæр **нæ** **фæмарынц** **сæ** **къухы** **не** **фты**
 =дæр нæ фæ- мар -ынц сæ= къух -ы не фт -ы
 =PTCL NEG PV убивать PRS.3PL POSS.3PL= рука GEN NEG достигать PRS.3SG

Здесь-то этому как не быть... если постоянно не ходить на охоту, кто здесь живёт, они если не убивают, то теряют хватку.

1.11 **Гъемæ сæм** **иу** **æз** **дам** **уæм** **сæ**
 гъемæ =сæм =иу æз =дам =уæм =сæ
 ну.и =3PL.ENCL.ALL =ITER я =мол =2PL.ENCL.ALL =3PL.ENCL.GEN

батæрдзынæн **æмæ** **дам** **к** ... **æз** **куы** **фæгæрах** **кæнон** **уæд**
 ба- тæр -дзынæн æмæ =дам к æз куы фæ- гæрах кæн -он уæд
 PV гнать FUT.1SG и =мол я если PV выстрел делать SBJV.1SG тогда

дам **иу** **сымах** **дæр** **фæгæрах** **кæнут**
 =дам =иу сымах =дæр фæ- гæрах кæн -ут
 =мол =ITER вы =PTCL PV выстрел делать IMP.2PL

Мол я к вам их пригоню, я когда я выстрелю, тогда и вы стреляйте.

1.12 **Æмæ сыл** **иу** **хинæй** **рацыди** **æмæ** **иу**
 æмæ =сыл =иу хин -æй ра- цыд -и æмæ =иу
 и =3PL.ENCL.SUPER =ITER хитрость ABL PV ийти PST.INTR.3SG и =ITER

куы батардта **уæд** **сын** **иу** **уый**
 куы ба- тард -т -а уæд =сын =иу уый
 если PV гнать TR PST.TR.3SG тогда =3PL.ENCL.DAT =ITER DemDist.NOM

амардта **æмæ** **иу** **уыцы** **рæстæг** **уыдон** **дæр**
 а- мард -т -а æмæ =иу уыцы рæстæг уыдон =дæр
 PV убивать TR PST.TR.3SG и =ITER тот время DemDist.PL.NOM =PTCL

фæгæрах **кодтой**
 фæ- гæрах код -т -ой
 PV выстрел делать TR PST.TR.3PL

И тогда он обхитрил их и когда он их пригонял, тогда он сам убивал и в это время они тоже стреляли.

1.13 **Æмæ сæм** **иу** **базгъордта** **æмæ** **сæ**
 æмæ =сæм =иу ба- згъорд -т -а æмæ =сæ
 и =3PL.ENCL.ALL =ITER PV бежать TR PST.TR.3SG и =3PL.ENCL.GEN

иу **ныхъæбыстæ** **кодта** **ой** **маладæц-маладæц** **ды**
 =иу ны- хъæбыс -т -æ код -т -а ой маладæц-маладæц ды
 =ITER PV объятие PL NOM делать TR PST.TR.3SG ты

йæ **амардтай** **зæгъгæ** **ну** **сæхирдыгонау**
 =йæ а- мард -т -ай зæгъ -гæ ну сæ= -хирдыгонау
 =3SG.ENCL.GEN PV убивать TR PST.TR.2SG сказать CONV POSS.3PL= по.своему

И он подбегал к ним, и обнимал и говорил «ой молодец-молодец», мол ты убил по-ихнему.

1.14 **Гьемаэ иу ыстыр бузныгәй әрцыдысты әмаэ гьер**
 гьемаэ =иу ыстыр бузныг -әй әр- цыд -ысты әмаэ гьер
 ну.и =ITER большой благодарный ABL PV идти PST.INTR.3PL и сейчас

иу уый ... уырдыгәй рацыдысты
 =иу уый уырдыгәй ра- цыд -ысты
 =ITER DemDist.NOM оттуда PV идти PST.INTR.3PL

Ну они оттуда приходили благодарными и оттуда приходили.

1.15 **Әмаэ сын гьер охот-союз нәма уыди**
 әмаэ =сын гьер охотсоюз нәма уыд -и
 и =3PL.ENCL.DAT сейчас охотсоюз ещё.не быть PST.INTR.3SG

И у них еще охотсоюза не было.

1.16 **Әмаэ фондз азы махмаэ цыдысты с ночевкой әхсәв иу**
 әмаэ фондз аз -ы махмаэ цыд -ысты с ночевкой әхсәв =иу
 и пять год GEN мы.ALL идти PST.INTR.3PL ночь =ITER

махмаэ цыдысты
 махмаэ цыд -ысты
 мы.ALL идти PST.INTR.3PL

И 5 лет ходили к нам, с ночевкой, ночью к нам ходили.

1.17 **Әмаэ гье ахәм хорз адаәмтә дзы уыди гье**
 әмаэ гье ахәм хорз адаәм -т -ә =дзы уыд -и гье
 и ну такой хороший люди PL NOM =3PL.ENCL.ABL быть PST.INTR.3SG ну

ахәм әмаэ дзы иутә уырыссагау тынг хорз
 ахәм әмаэ =дзы иу -т -ә уырыссаг -ау тынг хорз
 такой и =3PL.ENCL.ABL один PL NOM русский EQU очень хороший

зыдтой
 зыд -т -ой
 знать TR PST.TR.3PL

И там такие хорошие люди были, такие, и некоторые из них русский очень хорошо знали.

1.18 **Фәләэ иннәтә та нә зыдтой әмаэ иу**
 фәләэ иннә -т -ә =та нә зыд -т -ой әмаэ =иу
 но другой PL NOM =же NEG знать TR PST.TR.3PL и =ITER

сын әхсәвхуыссән куы бакодтон уәд
 =сын әхсәв хуыссән куы ба- код -т -он уәд
 =3PL.ENCL.DAT ночь место.для.спанья если PV делать TR PST.TR.1SG тогда

базыл нә хуыссыдысты әмаэ зәгьын цауылнә
 баз -ыл нә хуыссыд -ысты әмаэ зәгь -ын цауылнә
 подушка SUPER NEG спать PST.INTR.3PL и сказать PRS.1SG почему.не

хуыссут базыл
 хуысс -ут баз -ыл
 спать PRS.2PL подушка SUPER

Но другие не знали. И когда я ночью стелила им, тогда они на подушке не спали и я, мол, почему вы не спите на подушке?

1.19 **Әмаэ дам адаәймаг бон изәрмә рацы-бацы кәны әхсәв та**
 әмаэ =дам адаәймаг бон изәр -мә рацы-бацы кән -ы әхсәв =та
 и =мол человек день вечер ALL вход-выход делать PRS.3SG ночь =же

дам куы схуыса уәд дам хьуамә йә туг әнә
 =дам куы с- хуысс -а уәд =дам хьуамә йә= туг әнә=
 =мол если PV спать SBJV.3SG тогда =мол нужно POSS.3SG= кровь без=

тормозай йæд кæна ... куса
 тормоз -ай йæд кæн -а кус -а
 тормоз ABL тогда делать SBJV.3SG работать SBJV.3SG

И мол человек целый день туда-сюда ходит, а ночью, когда ложится спать, тогда кровь должна без тормоза работать.

1.20 Æмæ иу базтæ систой
 æмæ =иу баз -т -æ с- ист -ой
 и =ITER подушка PL NOM PV брать PST.TR.3PL

И они подушки убирали.

1.21 Гъемæ афтæ æмæ уæд иу хатт ам æстдæсæй
 гъемæ афтæ æмæ уæд иу хатт ам æстдæс -ай
 ну.и так и тогда один раз DemProx.IN восемнадцать ABL

бадтысты сæ президент дæр нæм уыдис
 бадт -ысты сæ= президент =дæр =нæм уыд -ис
 сидеть PST.INTR.3PL POSS.3PL= президент =PTCL =1PL.ENCL.ALL быть PST.INTR.3SG

И вот так и тогда один раз здесь сидели 18 человек и их президент тоже у нас был.

1.22 Сæ американский президент æмæ ам бадынц æмæ
 сæ= американский президент æмæ ам бад -ынц æмæ
 POSS.3PL= президент и DemProx.IN сидеть PRS.3PL и

сын æз ну туры масæйæ фыдджынтæ
 =сын æз ну тур -ы масæ -йæ фыдджын -т -æ
 =3PL.ENCL.DAT я тур GEN мясо ABL пирог.с.мясом PL NOM

скодтон пироги фыдджынтæ скодтон
 с- код -т -он пироги фыдджын -т -æ с- код -т -он
 PV делать TR PST.TR.1SG пирог.с.мясом PL NOM PV делать TR PST.TR.1SG

æмæ ... как кушать они не знали
 æмæ как кушать они не знали
 и

Их американский президент и здесь они сидели, и я им из мяса тура сделала фыдджыны, пироги, фыдджыны сделала и... как кушать они не знали.

1.23 Куыдæй бахордгаиккой уый нæ зыдтой
 куыдæй ба- хорд -т -аиккой уый нæ зыд -т -ой
 каким.образом PV есть TR CNTRF.3PL DemDist.NOM NEG знать TR PST.TR.3PL

Они не знали как кушать.

1.24 Æмæ уæд мæ иннæтæ æрбацыдысты æмæ уæд
 æмæ уæд мæ иннæ -т -æ æрба- цыд -ысты æмæ уæд
 и тогда и другой PL NOM PV идти PST.INTR.3PL и тогда

райдыдтой уыдон дæр хæрын
 ра- йдыд -т -ой уыдон =дæр хæр -ын
 PV начинать/ся TR PST.TR.3PL DemDist.PL.NOM =PTCL есть INF

И тогда другие пришли и начали они тоже кушать.

1.25 Æмæ уæд Мæскуыйæ иу надзиратель уыдис
 æмæ уæд Мæскуы -йæ иу надзиратель уыд -ис
 и тогда Москва ABL один надзиратель быть PST.INTR.3SG

хъахъхъангæйæ чи кодта ахæм æмæ
 хъахъхъан -гæ -йæ чи код -т -а ахæм æмæ
 охранять CONV ABL кто делать TR PST.TR.3SG такой и

нæхионтæй			уæртæ	уым	срасыг	и	пьяный	æмæ
нæ=	хи	-он -т -æй	уæртæ	уым	с- расыг	и	пьяный	æмæ
POSS.1PL=	REFL.GEN	ADJ PL ABL	вон	DemDist.IN	PV	пьяный	EXST	и
уым	хуыссыдис		афтæ					
уым	хуыссыд -ис		афтæ					
DemDist.IN	спать	PST.INTR.3SG	так					

И тогда из Москвы 1 надзиратель был, который охранял кого-то из них и из наших. Там стал пьяным и там спал так.

1.26 **Æмæ дам мæ надзиратель уже амарди**
 æмæ =дам мæ= надзиратель уже а- мард -и
 и =мол POSS.1SG= надзиратель уже PV умирать PST.INTR.3SG

И мол мой надзиратель уже умер.

A hunt for Caucasian goats

Дзæбидырдуан

zæbidərzwan

Охота на туров

Zhenya

Женя

1.1 **Гъер дзæбидыртæ та афтæ сты æмæ тынг тынг зонджын**
 гъер дзæбидыр -т -æ =та афтæ сты æмæ тынг тынг зонджын
 сейчас тур PL NOM =же так быть.PRS.3PL и очень очень умный
ысты уыдон дæр
 ысты уыдон =дæр
 быть.PRS.3PL DemDist.PL.NOM =PTCL

Вот туры такие были, очень очень умные они тоже.

1.2 **Гъер заграницæйæ дæр æрцæуынц æмæ уыдон дæр**
 гъер заграницæ -йæ =дæр æр- цæу -ынц æмæ уыдон =дæр
 сейчас заграница ABL =PTCL PV идти PRS.3PL и DemDist.PL.NOM =PTCL
æмæ гъер адæймаджы тæф куы бамбарой уæд алидзынц
 æмæ гъер адæймадж -ы тæф куы ба- мбар -ой уæд а- лидз -ынц
 и сейчас человек GEN запах если PV знать SBJV.3PL тогда PV бежать PRS.3PL

Из заграницы тоже приезжают и они (охотники) тоже и ну, когда они (туры) запах человека почувствуют, они убегают.

1.3 **Сæ разы дард ранæй дæр тамако ма**
 сæ= раз -ы дард ран -æй =дæр тамако ма
 POSS.3PL= перед INESS далекий место ABL =PTCL табак NEG
бадым арахъ дæр ма бануаз кæннодæ дæ
 ба- дым -*0 арахъ =дæр ма ба- нуаз -*0 кæннодæ =дæ
 PV курить IMP.2SG самогон =PTCL NEG PV пить IMP.2SG иначе =2SG.ENCL.GEN
сразæм базондзысты æмæ гъод алидзынц
 сразæм ба- зон -дзысты æмæ гъод а- лидз -ынц
 PV знать FUT.3PL и тогда PV бежать PRS.3PL

Около них нельзя курить и пить, иначе сразу узнают тебя и убегают.

1.8 **Æмæ тынг бирæ приход кодта** Митя Куыздиатæй
 æмæ тынг бирæ приход код -т -а Митя -æй
 и очень много прибыль делать TR PST.TR.3SG Митя Кудзиевы ABL

Была большая прибыль от Мити Кузиаты.

1.9 **Гъемæ иу сын æз дам уым сæ**
 гъемæ =иу =сын æз =дам уым =сæ
 ну.и =ITER =3PL.ENCL.DAT я =мол DemDist.IN =3PL.ENCL.GEN

батæрдзынæн æмæ уыдон гъер цас зыдтой
 ба- тæр -дзынæн æмæ уыдон гъер цас зыд -т -ой
 PV гнать FUT.1SG и DemDist.PL.NOM сейчас сколько знать TR PST.TR.3PL

марынтæ йæдтæ
 мар -ын -т -æ йæд -т -æ
 убивать INF PL NOM тогда PL NOM

И он говорил «я пригону вам туров», а сколько они знали о том, как убивать?

1.10 **Ам дæм йæд куыннæ уа ... æдзух куыннæ**
 ам =дæм йæд куыннæ уа æдзух куыннæ
 DemProx.IN =2SG.ENCL.ALL тогда как.не быть.SBJV.3SG постоянно как.не

цæуай цуаны уæд ам чи цæры уыдон
 цæу -ай цуан -ы уæд ам чи цæр -ы уыдон
 ийти SBJV.2SG охота INESS тогда DemProx.IN кто жить PRS.3SG DemDist.PL.NOM

дæр нæ фæмарынц сæ къухы не фты
 =дæр нæ фæ- мар -ынц сæ= къух -ы не фт -ы
 =PTCL NEG PV убивать PRS.3PL POSS.3PL= рука GEN NEG достигать PRS.3SG

Здесь-то этому как не быть... если постоянно не ходить на охоту, кто здесь живёт, они если не убивают, то теряют хватку.

1.11 **Гъемæ сæм иу æз дам уæм сæ**
 гъемæ =сæм =иу æз =дам =уæм =сæ
 ну.и =3PL.ENCL.ALL =ITER я =мол =2PL.ENCL.ALL =3PL.ENCL.GEN

батæрдзынæн æмæ дам к ... æз куы фæгæрах кæнон уæд
 ба- тæр -дзынæн æмæ =дам к æз куы фæ- гæрах кæн -он уæд
 PV гнать FUT.1SG и =мол я если PV выстрел делать SBJV.1SG тогда

дам иу сымах дæр фæгæрах кæнут
 =дам =иу сымах =дæр фæ- гæрах кæн -ут
 =мол =ITER вы =PTCL PV выстрел делать IMP.2PL

Мол я к вам их пригону, я когда я выстрелю, тогда и вы стреляйте.

1.12 **Æмæ сыл иу хинæй рацыди æмæ иу**
 æмæ =сыл =иу хин -æй ра- цыд -и æмæ =иу
 и =3PL.ENCL.SUPER =ITER хитрость ABL PV ийти PST.INTR.3SG и =ITER

куы батардта уæд сын иу уый
 куы ба- тард -т -а уæд =сын =иу уый
 если PV гнать TR PST.TR.3SG тогда =3PL.ENCL.DAT =ITER DemDist.NOM

амардта æмæ иу уыцы рæстæг уыдон дæр
 а- мард -т -а æмæ =иу уыцы рæстæг уыдон =дæр
 PV убивать TR PST.TR.3SG и =ITER тот время DemDist.PL.NOM =PTCL

фæгæрах кодтой
 фæ- гæрах код -т -ой
 PV выстрел делать TR PST.TR.3PL

И тогда он обхитрил их и когда он их пригонял, тогда он сам убивал и в это время они тоже стреляли.

1.13 **Æмæ сæм** **иу** **базгьордта** **æмæ сæ**
 æмæ =сæм =иу ба- згьорд -т -а æмæ =сæ
 и =3PL.ENCL.ALL =ITER PV бежать TR PST.TR.3SG и =3PL.ENCL.GEN

иу **ныхъæбыстæ** **кодта** **ой** **маладæц-маладæц** **ды**
 =иу ны- хъæбыс -т -æ код -т -а ой маладæц-маладæц ды
 =ITER PV объятие PL NOM делать TR PST.TR.3SG ты

йæ **амардтай** **зæгъгæ** **ну** **сæхирдыгонау**
 =йæ а- мард -т -ай зæгъ -гæ ну сæ= -хирдыгонау
 =3SG.ENCL.GEN PV убивать TR PST.TR.2SG сказать CONV POSS.3PL= по.своему

И он подбегал к ним, и обнимал и говорил «ой молодец-молодец», мол ты убил по-ихнему.

1.14 **Гъемæ иу** **ыстыр** **бузныгæй** **æрцыдысты** **æмæ гьер**
 гъемæ =иу ыстыр бузныг -æй æр- цыд -ысты æмæ гьер
 ну.и =ITER большой благодарный ABL PV идти PST.INTR.3PL и сейчас

иу **уый** ... **уырдыгæй** **рацыдысты**
 =иу уый уырдыгæй ра- цыд -ысты
 =ITER DemDist.NOM оттуда PV идти PST.INTR.3PL

Ну они оттуда приходили благодарными и оттуда приходили.

1.15 **Æмæ сын** **гьер** **охот-союз** **нама** **уыди**
 æмæ =сын гьер охотсоюз нама уыд -и
 и =3PL.ENCL.DAT сейчас охотсоюз ещё.не быть PST.INTR.3SG

И у них еще охотсоюза не было.

1.16 **Æмæ фондз азы** **махмæ** **цыдысты** **с** **ночевкой** **æхсæв иу**
 æмæ фондз аз -ы махмæ цыд -ысты с ночевкой æхсæв =иу
 и пять год GEN мы.ALL идти PST.INTR.3PL ночь =ITER

махмæ **цыдысты**
 махмæ цыд -ысты
 мы.ALL идти PST.INTR.3PL

И 5 лет ходили к нам, с ночевкой, ночью к нам ходили.

1.17 **Æмæ гъе ахæм хорз** **адæмтæ** **дзы** **уыди** **гъе**
 æмæ гъе ахæм хорз адæм -т -æ =дзы уыд -и гъе
 и ну такой хороший люди PL NOM =3PL.ENCL.ABL быть PST.INTR.3SG ну

ахæм **æмæ дзы** **иутæ** **уырыссагау** **тынг хорз**
 ахæм æмæ =дзы иу -т -æ уырыссаг -ау тынг хорз
 такой и =3PL.ENCL.ABL один PL NOM русский EQU очень хороший

зыдтой

зыд -т -ой
 знать TR PST.TR.3PL

И там такие хорошие люди были, такие, и некоторые из них русский очень хорошо знали.

1.18 **Фæлæ иннатæ** **та** **на** **зыдтой** **æмæ иу**
 фæлæ иннæ -т -æ =та на зыд -т -ой æмæ =иу
 но другой PL NOM =же NEG знать TR PST.TR.3PL и =ITER

сын **æхсæвхуыссæн** **куы** **бакодтон** **уæд**
 =сын æхсæв хуыссæн куы ба- код -т -он уæд
 =3PL.ENCL.DAT ночь место.для.спанья если PV делать TR PST.TR.1SG тогда

базыл **на** **хуыссыдысты** **æмæ зæгъын** **цауылна**
 баз -ыл на хуыссыд -ысты æмæ зæгъ -ын цауылна
 подушка SUPER NEG спать PST.INTR.3PL и сказать PRS.1SG почему.не

хуыссут базыл
хуысс -ут баз -ыл
спать PRS.2PL подушка SUPER

Но другие не знали. И когда я ночью стелила им, тогда они на подушке не спали и я, мол, почему вы не спите на подушке?

1.19 **Æмæ дам адæймаг бон изæрмаæ рацы-бацы кæны æхсæв та**
æмæ =дам адæймаг бон изæр -мæ рацы-бацы кæн -ы æхсæв =та
и =мол человек день вечер ALL вход-выход делать PRS.3SG ночь =же

дам куы схуыса уæд дам хъуамæ йæ туг æнæ
=дам куы с- хуысс -а уæд =дам хъуамæ йæ= туг æнæ=
=мол если PV спать SBJV.3SG тогда =мол нужно POSS.3SG= кровь без=

тормозæй йæд кæна ... куса
тормоз -æй йæд кæн -а кус -а
тормоз ABL тогда делать SBJV.3SG работать SBJV.3SG

И мол человек целый день туда-сюда ходит, а ночью, когда ложится спать, тогда кровь должна без тормоза работать.

1.20 **Æмæ иу базтæ систой**
æмæ =иу баз -т -æ с- ист -ой
и =ITER подушка PL NOM PV брать PST.TR.3PL

И они подушки убрали.

1.21 **Гъемæ афтæ æмæ уæд иу хатт ам æстдæсæй**
гъемæ афтæ æмæ уæд иу хатт ам æстдæс -æй
ну.и так и тогда один раз DemProx.IN восемнадцать ABL

бадтысты сæ президент дæр нæм уыдис
бадт -ысты сæ= президент =дæр =нæм уыд -ис
сидеть PST.INTR.3PL POSS.3PL= президент =PTCL =1PL.ENCL.ALL быть PST.INTR.3SG

И вот так и тогда один раз здесь сидели 18 человек и их президент тоже у нас был.

1.22 **Сæ американский президент æмæ ам бадынц æмæ**
сæ= американский президент æмæ ам бад -ынц æмæ
POSS.3PL= президент и DemProx.IN сидеть PRS.3PL и

сын æз ну туры масæйæ фыдджынтæ
=сын æз ну тур -ы масæ -йæ фыдджын -т -æ
=3PL.ENCL.DAT я тур GEN мясо ABL пирог.с.мясом PL NOM

скодтон пироги фыдджынтæ скодтон
с- код -т -он пироги фыдджын -т -æ с- код -т -он
PV делать TR PST.TR.1SG пирог.с.мясом PL NOM PV делать TR PST.TR.1SG

æмæ ... как кушать они не знали
æмæ как кушать они не знали

и

Их американский президент и здесь они сидели, и я им из мяса тура сделала фыдджыны, пироги, фыдджыны сделала и... как кушать они не знали.

1.23 **Куыдæй бахордтаиккой уый нæ зыдтой**
куыдæй ба- хорд -т -аиккой уый нæ зыд -т -ой
каким.образом PV есть TR CNTRF.3PL DemDist.NOM NEG знать TR PST.TR.3PL

Они не знали как кушать.

1.24 **Æмæ уæд мæ иннæтæ æрбацыдысты æмæ уæд**
æмæ уæд мæ иннæ -т -æ æрба- цыд -ысты æмæ уæд
и тогда и другой PL NOM PV идти PST.INTR.3PL и тогда

райдыдтой		уыдон	дæр	хæрын
ра- йдыд -т -ой		уыдон	=дæр	хæр -ын
PV начинать/ся TR PST.TR.3PL		DemDist.PL.NOM	=PTCL	есть INF

И тогда другие пришли и начали они тоже кушать.

1.25 Æмæ уæд Мæскуыйæ иу надзиратель уыдис
æмæ уæд Мæскуы -йæ иу надзиратель уыд -ис
и тогда Москва ABL один надзиратель быть PST.INTR.3SG

хъахъхъæнгæйæ чи кодта ахæм æмæ
хъахъхъæн -гæ -йæ чи код -т -а ахæм æмæ
охранять CONV ABL кто делать TR PST.TR.3SG такой и

нахионтæй уæртæ уым срасыг и пьяный æмæ
нае= хи -он -т -æй уæртæ уым с- расыг и пьяный æмæ
POSS.1PL= REFL.GEN ADJ PL ABL вон DemDist.IN PV пьяный EXST и

уым хуыссыдис афтæ
уым хуыссыд -ис афтæ
DemDist.IN спать PST.INTR.3SG так

И тогда из Москвы 1 надзиратель был, который охранял кого-то из них и из наших. Там стал пьяным и там спал так.

1.26 Æмæ дам мæ надзиратель уже амарди
æмæ =дам мæ= надзиратель уже а- мард -и
и =мол POSS.1SG= надзиратель уже PV умирать PST.INTR.3SG

И мол мой надзиратель уже умер.

A hunt for Caucasian goats

Дзæбидырдуан

zæbidərzwan

Охота на туров

Zhenya

Женя

1.1 Гъер дзæбидыртæ та афтæ сты æмæ тынг тынг зонджын
гъер дзæбидыр -т -æ =та афтæ сты æмæ тынг тынг зонджын
сейчас тур PL NOM =же так быть.PRS.3PL и очень очень умный

ысты уыдон дæр
ысты уыдон =дæр
быть.PRS.3PL DemDist.PL.NOM =PTCL

Вот туры такие были, очень очень умные они тоже.

1.2 Гъер заграницæйæ дæр æрцæуынц æмæ уыдон дæр
гъер заграницæ -йæ =дæр æр- цæу -ынц æмæ уыдон =дæр
сейчас заграница ABL =PTCL PV идти PRS.3PL и DemDist.PL.NOM =PTCL

æмæ гъер адæймаджы тæф куы бамбарой уæд алидзынц
æмæ гъер адæймадж -ы тæф куы ба- мбар -ой уæд а- лидз -ынц
и сейчас человек GEN запах если PV знать SBJV.3PL тогда PV бежать PRS.3PL

Из заграницы тоже приезжают и они (охотники) тоже и ну, когда они (туры) запах человека почувствуют, они убегают.

1.3	Сæ	разы	дард	ранæй	дæр	тамако	ма
	сæ=	раз -ы	дард	ран -æй	=дæр	тамако	ма
	POSS.3PL=	перед	INESS	далекий	место	ABL	=PTCL табак NEG
	бадым	арахь	дæр	ма	бануаз	кæннодæ	дæ
	ба- дым	-*0	арахь	=дæр	ма ба- нуаз	-*0	кæннодæ =дæ
	PV	курить IMP.2SG	самогон	=PTCL	NEG	PV	пить IMP.2SG иначе =2SG.ENCL.GEN
	сразæм	базондзысты	æмæ	гъод	алидзынц		
	сразæм	ба- зон	-дзысты	æмæ	гъод а- лидз	-ынц	
	PV	знать FUT.3PL	и	тогда	PV	бежать PRS.3PL	

Около них нельзя курить и пить, иначе сразу узнают тебя и убегают.

1.4	Фæлæ	сæм	афтæ	куы	ацауай	æмæ	сыл				
	фæлæ	=сæм	афтæ	куы	а- цау -ай	æмæ	=сыл				
	но	=3PL.ENCL.ALL	так	если	PV	идти SBJV.2SG	и =3PL.ENCL.SUPER				
	æууæнкæй	куы	рацауай	гъе	уæд	кæм	фæхизынц	гъе			
	æууæнк	-æй	куы	ра- цау -ай	гъе	уæд	кæм фæ- хиз	-ынц	гъе		
	доверие	ABL	если	PV	идти SBJV.2SG	ну	тогда	где	PV	пасти/сь PRS.3PL	ну
	уым	сæ	дард	гъе	заграницæйæ	иу	куы				
	уым	сæ=	дард	гъе	заграницæ -йæ	=иу	куы				
	DemDist.IN	POSS.3PL=	далекий	ну	заграница	ABL	=ITER	если			
	æрбацыдысты	уæд	мах	лæг	йæд	уыдис					
	æрба- цыд	-ысты	уæд	мах	лæг	йæд	уыд -ис				
	PV	идти PST.INTR.3PL	тогда	мы.GEN	человек	тогда	быть PST.INTR.3SG				

охотсоюзы **куыста**
 охотсоюз -ы куыст -а
 охотсоюз INESS работать PST.TR.3SG

И если вот к ним подойти и войти к ним в доверие, тогда там, где они пасутся, то там их... (?) из заграницы когда приезжали, мой муж этим был, в охотсоюзе работал.

1.5	Æмæ	иу	куы	æрбацыдысты	заграницæйæ	уæд		
	æмæ	=иу	куы	æрба- цыд -ысты	заграницæ -йæ	уæд		
	и	=ITER	если	PV	идти PST.INTR.3PL	заграница	ABL	тогда
	сыл	гъер	уыдон	цы	амардтаиккой			
	=сыл	гъер	уыдон	цы	а- мард	-т -аиккой		
	=3PL.ENCL.SUPER	сейчас	DemDist.PL.NOM	что	PV	убивать TR CNTRF.3PL		
	ай	та	знаменитый	охотник	уыдис	Митя	Куыдзиаты	
	ай	=та	знаменитый	охотник	уыд -ис	Митя	Куыдзиат	
	DemProx.NOM	=же		быть	PST.INTR.3SG	Митя	Кудзиевы	

И когда приезжали из заграницы..., ну кого бы они могли убить? Он же был знаменитым охотником, Митя Кузиаты.

1.6	Гъемæ	иу	загъта	ныртæккæ	уæм	сæ	æз				
	гъемæ	=иу	загът -а	ныртæккæ	=уæм	=сæ	æз				
	ну.и	=ITER	сказать	PST.TR.3SG	сейчас	=2PL.ENCL.ALL	=3PL.ENCL.GEN	я			
	ыстæрдзынæн	æмæ	иу	фехсут	зæгъгæ	æмæ	дыууæ				
	ыс- тæр	-дзынæн	æмæ	=иу	фе- хс	-ут	зæгъ -гæ	æмæ	дыууæ		
	PV	гнать	FUT.1SG	и	=ITER	PV	стрелять IMP.2PL	сказать	CONV	и	два
	сыкъайæн	лæвæрдтой	æртæ	килограммы	сыгъзæрин						
	сыкъа	-йæн	лæвæрд	-т -ой	æртæ	килограмм	-ы	сыгъзæрин			
	рог	DAT	давать	TR	PST.TR.3PL	три	килограмм	GEN	золото		

И вот он им говорил, сейчас я их подгоню и тогда стреляйте и за два рога они давали 3 килограмма золота.

1.7 **йæ** **дзидза** **та** **йын** **турбазæмæ** **сдавать**
 йæ= дзидза =та =йын турбазæ -мæ сдавать
 POSS.3SG= мясо =же =3SG.ENCL.DAT турбаза ALL

кодтой **æмæ** **уый** **дæр** **первый** **сортыл** **нымад**
 код -т -ой æмæ уый =дæр первый сорт -ыл нымад
 делать TR PST.TR.3PL и DemDist.NOM =PTCL первый сорт SUPER счет

уыдис
 уыд -ис
 быть PST.INTR.3SG

Мясо на турбазу сдавали, его тоже за первый сорт считали.

1.8 **Æмæ тынг бирæ приход кодта** **Митя** **Куыдзиатæй**
 æмæ тынг бирæ приход код -т -а Митя -æй
 и очень много прибыль делать TR PST.TR.3SG Митя Кудзиевы ABL

Была большая прибыль от Мити Кузиаты.

1.9 **Гъемæ иу сын æз дам уым сæ**
 гъемæ =иу =сын æз =дам уым =сæ
 ну.и =ITER =3PL.ENCL.DAT я =мол DemDist.IN =3PL.ENCL.GEN

батæрдзынæн æмæ уыдон гъер цас зыдтой
 ба- тæр -дзынæн æмæ уыдон гъер цас зыд -т -ой
 PV гнать FUT.1SG и DemDist.PL.NOM сейчас сколько знать TR PST.TR.3PL

марынтæ йæдтæ
 мар -ын -т -æ йæд -т -æ
 убивать INF PL NOM тогда PL NOM

И он говорил «я пригоню вам туров», а сколько они знали о том, как убивать?

1.10 **Ам дæм йæд куыннае уа** ... **æдзух куыннае**
 ам =дæм йæд куыннае уа æдзух куыннае
 DemProx.IN =2SG.ENCL.ALL тогда как.не быть.SBJV.3SG постоянно как.не

цауай цуаны уæд ам чи цæры уыдон
 цау -ай цуан -ы уæд ам чи цæр -ы уыдон
 идти SBJV.2SG охота INESS тогда DemProx.IN кто жить PRS.3SG DemDist.PL.NOM

дæр нæ фæмарынц сæ къухы не фты
 =дæр нæ фæ- мар -ынц сæ= къух -ы не фт -ы
 =PTCL NEG PV убивать PRS.3PL POSS.3PL= рука GEN NEG достигать PRS.3SG

Здесь-то этому как не быть... если постоянно не ходить на охоту, кто здесь живёт, они если не убивают, то теряют хватку.

1.11 **Гъемæ сæм иу æз дам уæм сæ**
 гъемæ =сæм =иу æз =дам =уæм =сæ
 ну.и =3PL.ENCL.ALL =ITER я =мол =2PL.ENCL.ALL =3PL.ENCL.GEN

батæрдзынæн æмæ дам к ... æз куы фæгæрах кæнон уæд
 ба- тæр -дзынæн æмæ =дам к æз куы фæ- гæрах кæн -он уæд
 PV гнать FUT.1SG и =мол я если PV выстрел делать SBJV.1SG тогда

дам иу сымах дæр фæгæрах кæнут
 =дам =иу сымах =дæр фæ- гæрах кæн -ут
 =мол =ITER вы =PTCL PV выстрел делать IMP.2PL

Мол я к вам их пригоню, я когда я выстрелю, тогда и вы стреляйте.

1.12 **Æмæ сыл иу хинаей рацыди æмæ иу**
 æмæ =сыл =иу хин -æй ра- цыд -и æмæ =иу
 и =3PL.ENCL.SUPER =ITER хитрость ABL PV идти PST.INTR.3SG и =ITER

куы батардта уæд сын иу уый
 куы ба- тард -т -а уæд =сын =иу уый
 если PV гнать TR PST.TR.3SG тогда =3PL.ENCL.DAT =ITER DemDist.NOM

амардта æмæ иу уыцы рæстæг уыдон дæр
 а- мард -т -а æмæ =иу уыцы рæстæг уыдон =дæр
 PV убивать TR PST.TR.3SG и =ITER тот время DemDist.PL.NOM =PTCL

фæгæрах кодтой
 фæ- гæрах код -т -ой
 PV выстрел делать TR PST.TR.3PL

И тогда он обхитрил их и когда он их пригонял, тогда он сам убивал и в это время они тоже стреляли.

1.13 **Æмæ сæм** иу базгьордта æмæ сæ
 æмæ =сæм =иу ба- згьорд -т -а æмæ =сæ
 и =3PL.ENCL.ALL =ITER PV бежать TR PST.TR.3SG и =3PL.ENCL.GEN

иу ныхъæбыстæ кодта ой маладæц-маладæц ды
 =иу ны- хъæбыс -т -æ код -т -а ой маладæц-маладæц ды
 =ITER PV объятие PL NOM делать TR PST.TR.3SG ты

йæ амардтай зæгъгæ ну сæхирдыгонау
 =йæ а- мард -т -ай зæгъ -гæ ну сæ= -хирдыгонау
 =3SG.ENCL.GEN PV убивать TR PST.TR.2SG сказать CONV POSS.3PL= по.своему

И он подбегал к ним, и обнимал и говорил «ой молодец-молодец», мол ты убил по-ихнему.

1.14 **Гьемæ иу ыстыр бузныгæй æрцыдысты æмæ гьер**
 гьемæ =иу ыстыр бузныг -æй æр- цыд -ысты æмæ гьер
 ну.и =ITER большой благодарный ABL PV идти PST.INTR.3PL и сейчас

иу уый ... уырдыгæй рацыдысты
 =иу уый уырдыгæй ра- цыд -ысты
 =ITER DemDist.NOM отсюда PV идти PST.INTR.3PL

Ну они отсюда приходили благодарными и отсюда приходили.

1.15 **Æмæ сын гьер охот-союз наема уыди**
 æмæ =сын гьер охотсоюз наема уыд -и
 и =3PL.ENCL.DAT сейчас охотсоюз ещё.не быть PST.INTR.3SG

И у них еще охотсоюза не было.

1.16 **Æмæ фондз азы махмæ цыдысты с ночевкой æхсæв иу**
 æмæ фондз аз -ы махмæ цыд -ысты с ночевкой æхсæв =иу
 и пять год GEN мы.ALL идти PST.INTR.3PL ночь =ITER

махмæ цыдысты
 махмæ цыд -ысты
 мы.ALL идти PST.INTR.3PL

И 5 лет ходили к нам, с ночевкой, ночью к нам ходили.

1.17 **Æмæ гье ахæм хорз адаемтæ дзы уыди гье**
 æмæ гье ахæм хорз адаем -т -æ =дзы уыд -и гье
 и ну такой хороший люди PL NOM =3PL.ENCL.ABL быть PST.INTR.3SG ну

ахæм æмæ дзы иутæ уырыссагау тынг хорз
 ахæм æмæ =дзы иу -т -æ уырыссаг -ау тынг хорз
 такой и =3PL.ENCL.ABL один PL NOM русский EQU очень хороший

зыдтой
 зыд -т -ой
 знать TR PST.TR.3PL

И там такие хорошие люди были, такие, и некоторые из них русский очень хорошо знали.

1.18 **Фæлæ иннæтæ та нæ зыдтой æмæ иу**
 фæлæ иннæ -т -æ =та нæ зыд -т -ой æмæ =иу
 но другой PL NOM =же NEG знать TR PST.TR.3PL и =ITER

сын æхсæвхуыссæн куы бакодтон уæд
 =сын æхсæв хуыссæн куы ба- код -т -он уæд
 =3PL.ENCL.DAT ночь место.для.спанья если PV делать TR PST.TR.1SG тогда

базыл нæ хуыссыдысты æмæ зæгъын цæуылнæ
 баз -ыл нæ хуыссыд -ысты æмæ зæгъ -ын цæуылнæ
 подушка SUPER NEG спать PST.INTR.3PL и сказать PRS.1SG почему.не

хуыссут базыл
 хуысс -ут баз -ыл
 спать PRS.2PL подушка SUPER

Но другие не знали. И когда я ночью стелила им, тогда они на подушке не спали и я, мол, почему вы не спите на подушке?

1.19 **Æмæ дам адæймаг бон изæрмаæ рацы-бацы кæны æхсæв та**
 æмæ =дам адæймаг бон изæр -мæ рацы-бацы кæн -ы æхсæв =та
 и =мол человек день вечер ALL вход-выход делать PRS.3SG ночь =же

дам куы схуыса уæд дам хъуамæ йæ туг æнæ
 =дам куы с- хуысс -а уæд =дам хъуамæ йæ= туг æнæ=
 =мол если PV спать SBJV.3SG тогда =мол нужно POSS.3SG= кровь без=

тормозæй йæд кæна ... куса
 тормоз -æй йæд кæн -а кус -а
 тормоз ABL тогда делать SBJV.3SG работать SBJV.3SG

И мол человек целый день туда-сюда ходит, а ночью, когда ложится спать, тогда кровь должна без тормоза работать.

1.20 **Æмæ иу базтæ систой**
 æмæ =иу баз -т -æ с- ист -ой
 и =ITER подушка PL NOM PV брать PST.TR.3PL

И они подушки убирали.

1.21 **Гъемæ афтæ æмæ уæд иу хатт ам æстдæсæй**
 гъемæ афтæ æмæ уæд иу хатт ам æстдæс -æй
 ну.и так и тогда один раз DemProx.IN восемнадцать ABL

бадтысты сæ президент дæр нæм уыдис
 бадт -ысты сæ= президент =дæр =нæм уыд -ис
 сидеть PST.INTR.3PL POSS.3PL= президент =PTCL =1PL.ENCL.ALL быть PST.INTR.3SG

И вот так и тогда один раз здесь сидели 18 человек и их президент тоже у нас был.

1.22 **Сæ американский президент æмæ ам бадынц æмæ**
 сæ= американский президент æмæ ам бад -ынц æмæ
 POSS.3PL= президент и DemProx.IN сидеть PRS.3PL и

сын æз ну туры масæйæ фыдджынтæ
 =сын æз ну тур -ы масæ -йæ фыдджын -т -æ
 =3PL.ENCL.DAT я тур GEN мясо ABL пирог.с.мясом PL NOM

скодтон пироги фыдджынтæ скодтон
 с- код -т -он пироги фыдджын -т -æ с- код -т -он
 PV делать TR PST.TR.1SG пирог.с.мясом PL NOM PV делать TR PST.TR.1SG

æмæ ... как кушать они не знали
 æмæ как кушать они не знали
 и

Их американский президент и здесь они сидели, и я им из мяса тура сделала фыдджыны, пироги, фыдджыны сделала и... как кушать они не знали.

1.23 **Куыдаэй** **бахордтаиккой** **уый** **наэ** **зыдтой**
 куыдаэй ба- хорд -т -аиккой уый наэ зыд -т -ой
 каким.образом PV есть TR CNTRF.3PL DemDist.NOM NEG знать TR PST.TR.3PL

Они не знали как кушать.

1.24 **Æмаэ уæд** **мæ иннаэтæ** **æрбацыдысты** **æмаэ уæд**
 æмаэ уæд мæ иннаэ -т -æ æрба- цыд -ысты æмаэ уæд
 и тогда и другой PL NOM PV идти PST.INTR.3PL и тогда

райдыдтой **уыдон** **дæр** **хæрын**
 ра- йдыд -т -ой уыдон =дæр хæр -ын
 PV начинать/ся TR PST.TR.3PL DemDist.PL.NOM =PTCL есть INF

И тогда другие пришли и начали они тоже кушать.

1.25 **Æмаэ уæд** **Мæскуыйæ** **иу** **надзиратель** **уыдис**
 æмаэ уæд Мæскуы -йæ иу надзиратель уыд -ис
 и тогда Москва ABL один надзиратель быть PST.INTR.3SG

хъахъхъангæйæ **чи кодта** **ахæм æмаэ**
 хъахъхъан -гæ -йæ чи код -т -а ахæм æмаэ
 охранять CONV ABL кто делать TR PST.TR.3SG такой и

нахионтæй **уæртæ уым** **срасыг** **и** **пьяный æмаэ**
 наэ= хи -он -т -æй уæртæ уым с- расыг и пьяный æмаэ
 POSS.1PL= REFL.GEN ADJ PL ABL вон DemDist.IN PV пьяный EXST и

уым **хуыссыдис** **афтæ**
 уым хуыссыд -ис афтæ
 DemDist.IN спать PST.INTR.3SG так

И тогда из Москвы 1 надзиратель был, который охранял кого-то из них и из наших. Там стал пьяным и там спал так.

1.26 **Æмаэ дам** **мæ** **надзиратель** **уже** **амарди**
 æмаэ =дам мæ= надзиратель уже а- мард -и
 и =мол POSS.1SG= надзиратель уже PV умирать PST.INTR.3SG

И мол мой надзиратель уже умер.